

نمونه سوالات تشریحی درس اول جامعه شناسی پایه دوازدهم رشته ادبیات و علوم انسانی

- ۱- «ذخیره آگاهی» یا «ذخیره دانشی» انسان ها چگونه شکل می گیرد؟
- ۲- کنش آدمی وابسته به آگاهی و بدون آگاهی انجام نمی شود، با ذکر یک مثال توضیح دهید.
- ۳- «دانش عمومی» را تعریف کنید.
- ۴- اگر دانش عمومی نباشد چه پیامدی در جامعه بوجود می آید؟ (دو مورد)
- ۵- فردی که تصمیم دارد به تنهایی و بیرون از جامعه زندگی کند، با چه مشکلاتی مواجه می شود؟ (دو مورد)
- ۶- منظور از اینکه «ما درباره دانش عمومی کمتر می اندیشیم» چیست؟ (با ذکر مثال توضیح دهید)
- ۷- به نظر شما یادگیری دانش عمومی از کدام مرحله زندگی انسان شروع و تا چه زمانی ادامه می یابد؟
- ۸- «دانش علمی» چیست؟
- ۹- کسی که دانش علمی دارد، به درک عمیقی از شناخت عمومی جهان اجتماعی خود می رسد؛ یعنی چه؟
- ۱۰- در مورد زبان فارسی، دانش عمومی و دانش علمی آن را با هم مقایسه کنید.
- ۱۱- «دانش علمی برای حل مسائل و مشکلات زندگی، شکل می گیرد»؛ یعنی چه؟ (با ذکر مثال توضیح دهید)
- ۱۲- شیوه مواجهه دانش عمومی و دانش علمی با مسائلی نظیر ناامنی، ترافیک، فقر و... چگونه است؟
- ۱۳- جامعه چه راهکاری برای رفع تعارض بین «دانش عمومی» با «دانش علمی» پیشنهاد می کند؟ (دومورد)
- ۱۴- جمله ی «جهان های اجتماعی مختلف بر اساس هویت فرهنگی خود، تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند» را توضیح دهید.
- ۱۵- شیوه مواجهه جهان متجدد با علوم تجربی، علوم عقلی و علوم وحیانی چگونه است؟
- ۱۶- پیامد منفی «دانش علمی را در علوم تجربی خلاصه کردن» برای دیگر جوامع غیر غربی را تحلیل کنید.

نمونه سوالات چهارگزینه ای درس دوم جامعه شناسی پایه دوازدهم رشته ادبیات و علوم انسانی

- ۱- در زمینه موضوع بررسی علوم اجتماعی کدام گزینه صحیح تر است؟
  - الف- مطالعه علمی اجتماعات انسانی
  - ب- مطالعه تاثیر اجتماعات انسانی بر کنش های انسانی
  - ج- مطالعه اثرپذیری اجتماعات انسانی از کنش های انسانی
  - د- همه موارد
- ۲- در زمینه فواید علوم طبیعی و علوم اجتماعی گزینه غلط را مشخص کنید.
  - الف- موضوع علوم طبیعی پدیده های طبیعی است اما موضوع علوم اجتماعی شناخت پدیده های اجتماعی است
  - ب- علوم طبیعی پیش بینی حوادث طبیعی را میسر می کند اما علوم اجتماعی آثار و پیامدهای پدیده های اجتماعی پیش بینی می کند

ج- فناوری حاصل از علوم طبیعی عاملی برای غلبه بر محدودیت های طبیعت است اما فناوری علوم اجتماعی عامل غلبه بر محدودیت های اجتماعی است

د- به دلیل آگاهانه و ارادی بودن کنش ها ، پیش بینی در علوم اجتماعی پیچیده تر از علوم طبیعی است
۳- دانشمندان علوم اجتماعی تلاش می کنند ..... جهان اجتماعی را کشف کنند.

الف- نظم و قواعد ب- پدیده های اجتماعی ج- ساختارهای اجتماعی د- ارزشها و هنجارهای اجتماعی

۴- فواید ساخت قواعد زندگی در خانواده، کلاس، محله، شهر و کشور در چیست؟

الف- از فرصت های اجتماعات بهره می بریم ب- از مشکلات و تهدیدهای اجتماعات در امان می مانیم

ج- از قانونمدی زندگی در اجتماعات بهره می بریم د- موارد الف و ب

۵- علوم اجتماعی در زمینه داوری از ارزشها و پدیده های اجتماعی چه موضعی دارد؟

الف- داوری، نقد و اصلاح ارزشها را انجام می دهد ب- داوری، نقد و اصلاح ارزشها را انجام نمی دهد

ج- با داوری پدیده های اجتماعی و انتقاد از آنها، موضع گیری اجتماعی مناسب دارد د- موارد الف و ج

۶- علوم اجتماعی، کنش های اجتماعی و پیامدهای آن؛ یعنی ..... را مطالعه می کنند.

الف- ساختارهای اجتماعی ب- نقش های اجتماعی ج- پدیده های اجتماعی د- الگوهای اجتماعی

۷- از جمله رشته هایی که پدیده های اجتماعی را مطالعه می کنند..... هستند.

الف- حقوق، اقتصاد و فیزیک ب- شیمی، جامعه شناسی و جغرافیای انسانی

ج- تاریخ، زبان شناسی و زیست شناسی د- باستان شناسی، مردم شناسی و مدیریت

۸- در زمینه دانش جامعه شناسی کدام گزینه صحیح تر است؟

الف- جامعه شناسی علم شناخت کنش اجتماعی است

ب- جامعه شناسی علم شناخت ساختار اجتماعی است

ج- جامعه شناسی یکی از شاخه های علوم اجتماعی است

د- همه موارد

۹- در زمینه جامعه شناسی خرد و کلان کدام گزینه صحیح نیست؟

الف- جامعه شناسی خرد کنش اجتماعی و پدیده های اجتماعی خرد را مطالعه می کند

ب- جامعه شناسی کلان ساختار اجتماعی و پدیده های اجتماعی کلان را مطالعه می کند

ج- جامعه شناسی خرد و کلان نیازمند و مکمل همدیگرند

د- جامعه شناسی خرد و کلان نیازمند و مکمل همدیگر نیستند

۱۰- جامعه شناسی در آغاز شکل گیری خود در قرن ..... میلادی سعی کرد به علوم ..... به ویژه علم ..... نزدیک شود.

الف- نوزدهم-طبیعی-فیزیک ب- بیستم-اجتماعی-فیزیک

ج- نوزدهم-طبیعی-زیست شناسی د- بیستم-اجتماعی-شیمی

۱۱- در مورد رویکرد پوزیتویستی در جامعه شناسی گزینه صحیح تر انتخاب کنید.

الف- این رویکرد جامعه‌شناسی را در زمره‌ی دانش‌های ابزاری قرار می‌دهد

ب- آگوست کنت بنیانگذار جامعه‌شناسی رویکرد پوزیتیویستی داشت

ج- جامعه‌شناسی پوزیتیویستی، پدیده‌های اجتماعی را مانند پدیده‌های طبیعی می‌داند

د- همه موارد

۱۲- جامعه‌شناسی با شناخت .....، به انسان‌ها قدرت پیش‌بینی، پیشگیری و ..... را می‌دهد.

الف- قواعد و قوانین- کنترل جامعه

ب- نظم اجتماعی- کنترل جامعه

ج- ساختارهای اجتماعی- نظم اجتماعی

د- پدیده‌های اجتماعی- نظم اجتماعی

۱۳- در زمینه رویکرد تفهیمی- تفسیری در جامعه‌شناسی کدام گزینه صحیح نیست؟

الف- ویلهلم دیلتای و ماکس وبر دو متفکر آلمانی بودند که به این رویکرد جامعه‌شناسی معتقد بودند

ب- جهان اجتماعی همانند جهان طبیعی، نظم و قواعد خاصی دارد اما انسان‌ها مانند موجودات طبیعی نیستند

ج- وبر معتقد بود کنش اجتماعی معنادار و پدیده‌های معنادار را نمی‌توان همانند پدیده‌های طبیعی دانست

د- آگوست کنت و ماکس وبر دو متفکر آلمانی بودند که به این رویکرد جامعه‌شناسی معتقد بودند

۱۴- برای درک نظر جامعه‌شناسان تفهیمی- تفسیری کدام گزینه صحیح‌تر است؟

الف- بوق زدن یک کنش انسانی و طبیعی است

ب- ویژگی‌های بیرونی و قابل مشاهده بوق، مانند طول موج و فرکانس، معنای بوق زدن را می‌رساند

ج- بوق‌ها علی‌رغم ظاهر یکسان، در موقعیت‌های مختلف، معانی متفاوتی ندارند

د- شما زمانی می‌توانید بوق زدن دیگری را درک کنید و به آن پاسخ مناسب بدهید که معنایش را بفهمید

۱۵- روش ویژه در علوم اجتماعی از دیدگاه ماکس وبر.....بود.

الف- روش پوزیتیویستی

ب- روش تفهیمی

ج- روش انتقادی

د- روش علوم طبیعی

۱۶- این متفکر اجتماعی؛ «علم را به علم تجربی محدود می‌دانست و معتقد بود، آنچه جامعه‌شناسان می‌گویند،

باید با روش تجربی اثبات شود، وگرنه ارزش علمی ندارد.»

الف- آگوست کنت

ب- ماکس وبر

ج- ماکس وبر

د- ویلهلم دیلتای

۱۷- در مورد رویکرد جامعه‌شناسی انتقادی گزینه صحیح‌تر را مشخص کنید؟

الف- جامعه‌شناسی انتقادی کمتر از جامعه‌شناسی تفهیمی از علوم طبیعی فاصله گرفت

ب- جامعه‌شناسان انتقادی علاوه بر روش‌های تجربی و تفهیمی، روش‌های دیگری به رسمیت می‌شناسند

ج- در این رویکرد برای عبور از وضعیت موجود به وضعیت مطلوب داوری ارزشی صورت نمی‌گیرد

د- جامعه‌شناسی انتقادی دو رویکرد پوزیتیویستی و تفهیمی را به دلیل داوری ارزشی، محافظه‌کار می‌داند

www.my-dars.ir

۱۲- شیوه مواجهه دانش عمومی و دانش علمی با مسائلی نظیر ناامنی، ترافیک، فقر و... چگونه است؟

جواب: «همه کسانی که از دانش عمومی برخوردارند، این مشکلات را می‌شناسند و برای حل برخی از آنها راهکارهایی پیشنهاد می‌دهند. اما افرادی که درباره این مسائل شناخت علمی دارند، از شناختی دقیق برخوردارند و می‌توانند برای آنها راه حل‌های صحیح‌تری پیدا کنند.»

۱۳- جامعه چه راهکاری برای رفع تعارض بین «دانش عمومی» با «دانش علمی» پیشنهاد می‌کند؟ (دومورد)

جواب: «اعضای جامعه، برای حل این تعارض‌ها، گاه با دست برداشتن از بخشی از ذخیره دانشی به نفع بخشی دیگر و گاه با طرح ایده‌های جدید انجام می‌شود.»

۱۴- جمله‌ی «جهان‌های اجتماعی مختلف بر اساس هویت فرهنگی خود، تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند» را توضیح دهید.

جواب: «جهان‌های اجتماعی مختلف بر اساس هویت فرهنگی خود، تعاریف متفاوتی از دانش علمی دارند؛ مثلاً جهان متجدد، بر اساس هویت دنیوی خود، فقط علم تجربی را دانش علمی می‌دانست و علوم عقلانی و وحیانی را علم محسوب نمی‌کرد.»

۱۵- شیوه مواجهه جهان متجدد با علوم تجربی، علوم عقلی و علوم وحیانی چگونه است؟

جواب: «جهان متجدد، بر اساس هویت دنیوی خود، فقط علم تجربی را دانش علمی می‌دانست و علوم عقلانی و وحیانی را علم محسوب نمی‌کرد.»

۱۶- پیامد منفی «دانش علمی را در علوم تجربی خلاصه کردن» برای دیگر جوامع غیر غربی را تحلیل کنید.

جواب: «اگر چنین رویکردی، به جوامع دیگر که علاوه بر علم تجربی، علوم عقلانی و وحیانی را نیز معتبر می‌دانند، سرایت کند، در ذخیره دانشی آن جوامع، تعارضاتی پدید می‌آورد. در چنین شرایطی، ارتباط دوسویه دانش عمومی و دانش علمی قطع می‌شود، دانش علمی از رشد و رونق لازم باز می‌ماند و دغدغه و توان لازم برای حل مسائل و مشکلات دانش عمومی را از دست می‌دهد.»

*نمونه سوالات چهارگزینه‌ای درس دوم جامعه‌شناسی پایه دوازدهم رشته ادبیات و علوم انسانی

۱- در زمینه موضوع بررسی علوم اجتماعی کدام گزینه صحیح‌تر است؟

الف- مطالعه علمی اجتماعات انسانی

ب- مطالعه تاثیر اجتماعات انسانی بر کنش‌های انسانی

ج- مطالعه اثرپذیری اجتماعات انسانی از کنش‌های انسانی

د- همه موارد

۲- در زمینه فواید علوم طبیعی و علوم اجتماعی گزینه غلط را مشخص کنید.

الف- موضوع علوم طبیعی پدیده‌های طبیعی است اما موضوع علوم اجتماعی شناخت پدیده‌های اجتماعی است.

ب- علوم طبیعی پیش‌بینی حوادث طبیعی را میسر، اما علوم اجتماعی آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی پیش‌بینی می‌کند.

ج- فناوری حاصل از علوم طبیعی عاملی برای غلبه بر محدودیت طبیعت، اما فناوری علوم اجتماعی عامل غلبه بر محدودیت‌های اجتماعی است.

د- به دلیل آگاهانه و ارادی بودن کنش‌ها، پیش‌بینی در علوم اجتماعی پیچیده‌تر از علوم طبیعی است.

۳- دانشمندان علوم اجتماعی تلاش می کنند ..... جهان اجتماعی را کشف کنند.

الف- نظم و قواعد   ب- پدیده های اجتماعی   ج- ساختارهای اجتماعی   د- ارزشها و هنجارهای اجتماعی

۴- فواید ساخت قواعد زندگی در خانواده، کلاس، محله، شهر و کشور چیست؟

الف- از فرصت های اجتماعات بهره می بریم   ب- از مشکلات و تهدیدهای اجتماعات در امان می مانیم

ج- از قانونمدی زندگی در اجتماعات بهره می بریم   د- موارد الف و ب

۵- علوم اجتماعی در زمینه داوری از ارزشها و پدیده های اجتماعی چه موضعی دارد؟

الف- داوری، نقد و اصلاح ارزشها را انجام می دهد   ب- داوری، نقد و اصلاح ارزشها را انجام نمی دهد

ج- با داوری پدیده های اجتماعی و انتقاد از آنها، موضع گیری اجتماعی مناسب دارد   د- موارد الف و ج

۶- علوم اجتماعی، کنش های اجتماعی و پیامدهای آن؛ یعنی ..... را مطالعه می کنند.

الف- ساختارهای اجتماعی   ب- نقش های اجتماعی   ج- پدیده های اجتماعی   د- الگوهای اجتماعی

۷- از جمله رشته هایی که پدیده های اجتماعی را مطالعه می کنند..... هستند.

الف- حقوق، اقتصاد و فیزیک   ب- شیمی، جامعه شناسی و جغرافیای انسانی

ج- تاریخ، زبان شناسی و زیست شناسی   د- باستان شناسی، مردم شناسی و مدیریت

۸- در زمینه دانش جامعه شناسی کدام گزینه صحیح تر است؟

الف- جامعه شناسی علم شناخت کنش اجتماعی است   ب- جامعه شناسی علم شناخت ساختار اجتماعی است

ج- جامعه شناسی یکی از شاخه های علوم اجتماعی است   د- همه موارد

۹- در زمینه جامعه شناسی خرد و کلان کدام گزینه صحیح نیست؟

الف- جامعه شناسی خرد کنش اجتماعی و پدیده های اجتماعی خرد را مطالعه می کند

ب- جامعه شناسی کلان ساختار اجتماعی و پدیده های اجتماعی کلان را مطالعه می کند

ج- جامعه شناسی خرد و کلان نیازمند و مکمل همدیگرند

د- جامعه شناسی خرد و کلان نیازمند و مکمل همدیگر نیستند

۱۰- جامعه شناسی در آغاز شکل گیری خود در قرن ..... میلادی سعی کرد به علوم ..... به ویژه علم ..... نزدیک شود.

الف- نوزدهم-طبیعی-فیزیک   ب- بیستم-اجتماعی-فیزیک

ج- نوزدهم-طبیعی-زیست شناسی   د- بیستم-اجتماعی-شیمی

۱۱- در مورد رویکرد پوزیتیویستی در جامعه شناسی گزینه صحیح تر انتخاب کنید.

الف- این رویکرد جامعه شناسی را در زمره ی دانش های ابزاری قرار می دهد.

ب- آگوست کنت بنیانگذار جامعه شناسی رویکرد پوزیتیویستی داشت.

ج- جامعه شناسی پوزیتیویستی، پدیده های اجتماعی را مانند پدیده های طبیعی می داند.   د- همه موارد.

۱۲- جامعه شناسی با شناخت ..... به انسان ها قدرت پیش بینی، پیشگیری و ..... را می دهد.

الف- قواعد و قوانین-کنترل جامعه   ب- نظم اجتماعی-کنترل جامعه

ج- ساختارهای اجتماعی-نظم اجتماعی   د- پدیده های اجتماعی-نظم اجتماعی

۱۳- در زمینه رویکرد تفهیمی - تفسیری در جامعه‌شناسی کدام گزینه صحیح نیست؟

- الف- ویلهلم دیلتای و ماکس وبر دو متفکر آلمانی بودند که به این رویکرد جامعه‌شناسی معتقد بودند.
ب- جهان اجتماعی همانند جهان طبیعی، نظم و قواعد خاصی دارد اما انسان‌ها مانند موجودات طبیعی نیستند.
ج- وبر معتقد بود کنش اجتماعی معنادار و پدیده‌های معنادار را نمی‌توان همانند پدیده‌های طبیعی دانست.
د- آگوست کنت و ماکس وبر دو متفکر آلمانی بودند که به این رویکرد جامعه‌شناسی معتقد بودند.

۱۴- برای درک نظر جامعه‌شناسان تفهیمی - تفسیری کدام گزینه صحیح‌تر است؟

- الف- بوق زدن یک کنش انسانی و طبیعی است.
ب- ویژگی‌های بیرونی و قابل مشاهده بوق، مانند طول موج و فرکانس، معنای بوق زدن را می‌رساند.
ج- بوق‌ها علی‌رغم ظاهر یکسان، در موقعیت‌های مختلف، معانی متفاوتی ندارند.
د- شما زمانی می‌توانید بوق زدن دیگری را درک کنید و به آن پاسخ مناسب بدهید که معنایش را بفهمید.
۱۵- روش ویژه در علوم اجتماعی از دیدگاه ماکس وبر.....بود.

الف- روش پوزیتیویستی   ب- روش تفهیمی   ج- روش انتقادی   د- روش علوم طبیعی
۱۶- این متفکر اجتماعی؛ «علم را به علم تجربی محدود می‌دانست و معتقد بود، آنچه جامعه‌شناسان می‌گویند، باید با روش تجربی اثبات شود، وگرنه ارزش علمی ندارد.»

الف- آگوست کنت   ب- مارکس   ج- ماکس وبر   د- ویلهلم دیلتای

- ۱۷- در مورد رویکرد جامعه‌شناسی انتقادی گزینه صحیح‌تر را مشخص کنید؟
الف- جامعه‌شناسی انتقادی کمتر از جامعه‌شناسی تفهیمی از علوم طبیعی فاصله گرفت.
ب- جامعه‌شناسان انتقادی علاوه بر روش‌های تجربی و تفهیمی، روش‌های دیگری به رسمیت می‌شناسند.
ج- در این رویکرد برای عبور از وضعیت موجود به وضعیت مطلوب داوری ارزشی صورت نمی‌گیرد.
د- جامعه‌شناسی انتقادی دو رویکرد پوزیتیویستی و تفهیمی را به دلیل داوری ارزشی، محافظه‌کار می‌داند.

*نمونه سوالات تشریحی درس دوم جامعه‌شناسی پایه دوازدهم رشته ادبیات و علوم انسا

۱- علوم اجتماعی به چه دانش‌های اطلاق می‌شود؟

جواب: «در واقع علوم اجتماعی به دانش‌هایی گفته می‌شود که اجتماعات انسانی و چگونگی اثرگذاری آنها بر کنش‌ها و شیوه‌زندگی ما و همچنین اثرپذیری آنها از کنش‌ها و شیوه‌زندگی ما را به روش علمی مطالعه می‌کنند.»

۲- سه مورد از فواید علوم طبیعی را ذکر کنید.

جواب: «علوم طبیعی، جهان طبیعی و پدیده‌های آن را مطالعه می‌کنند. این علوم با شناخت طبیعت و قوانین آن، به انسان قدرت پیش‌بینی حوادث طبیعی و پیشگیری از آنها را می‌دهند و به او در استفاده از طبیعت کمک می‌کنند. علوم طبیعی و فناوری حاصل از آنها، ابزار بهره‌مندی انسان از طبیعت و همچنین وسیله غلبه او بر محدودیت‌های طبیعی اند.»

۳- چهار مورد از فواید علوم اجتماعی را بنویسید.

جواب: «۱- علوم اجتماعی نیز با شناخت پدیده‌های اجتماعی، به انسانها امکان می‌دهند که آثار و پیامدهای پدیده‌های اجتماعی را پیش‌بینی کنند. ۲- دانشمندان علوم اجتماعی تلاش می‌کنند نظم و قواعد جهان اجتماعی را کشف کنند. آنها با کشف این قواعد می‌توانند تأثیر اجتماعات بر زندگی ما را توضیح دهند. ۳- علوم اجتماعی زمینه فهم متقابل انسانها و جوامع مختلف از یکدیگر را

فراهم می سازند و به افزایش همدلی و همراهی انسانها کمک می کنند. ۴- علوم اجتماعی، ظرفیت داوری درباره ارزشها و هنجارهای اجتماعی و نقد و اصلاح آنها را دارند. ۵- علوم اجتماعی ظرفیت داوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن را هم دارند.»

۴- به چه دلیل پیش بینی در علوم اجتماعی دشوارتر از علوم طبیعی است؟

جواب: «به سبب آگاهانه و ارادی بودن کنش ها و سایر پدیده های اجتماعی و تنوع آنها، پیش بینی در علوم اجتماعی پیچیده تر از علوم طبیعی است.»

۵- به چه عللی کشف نظم و قواعد جهان اجتماعی برای دانشمندان علوم اجتماعی اهمیت دارد؟ (۳ مورد)

جواب: «آنها با کشف این قواعد می توانند تأثیر اجتماعات بر زندگی ما را توضیح دهند. ما با شناخت قواعد زندگی در خانواده، کلاس، شهر، محله، کشور و دیگر اجتماعات، هم از فرصت های آنها برخوردار می شویم و هم از آسیب های احتمالی زندگی در اجتماعات مختلف در امان می مانیم.»

۶- به نظر شما علوم اجتماعی ظرفیت داوری در مورد ارزشها و هنجارهای اجتماعی را دارد؟ چرا؟

جواب: «بله، علوم اجتماعی، ظرفیت داوری درباره ارزش ها و هنجارهای اجتماعی و نقد و اصلاح آنها را دارند. علوم اجتماعی با داوری درباره پدیده های اجتماعی و انتقاد از آنها، فرصت موضع گیری اجتماعی مناسب و صحیح را برای دانشمندان فراهم می آورند.»

۷- به نظر شما علوم اجتماعی ظرفیت داوری در مورد علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن را دارد؟ چرا؟

جواب: «بله، علوم اجتماعی ظرفیت داوری درباره علوم طبیعی و فناوری حاصل از آن را هم دارند. علوم اجتماعی، درباره فرصت ها و محدودیت های فناوری به انسان ها آگاهی می دهند و به آنها کمک می کنند، از طبیعت و علوم طبیعی به شیوه صحیح استفاده کنند. از این رو، علوم اجتماعی نسبت به علوم طبیعی از اهمیت بیشتری برخوردارند.»

۸- چهار مورد از شاخه ها و دانش های علوم اجتماعی را نام ببرید.

جواب: «اقتصاد، حقوق، سیاست، تاریخ، باستان شناسی، ارتباطات، مردم شناسی، جامعه شناسی، جمعیت شناسی، زبان شناسی، مدیریت، روان شناسی اجتماعی و جغرافیای انسانی از جمله رشته هایی هستند که پدیده های اجتماعی را مطالعه می کنند.»

۹- علم جامعه شناسی چیست؟

جواب: «برخی جامعه شناسان، جامعه شناسی را علم شناخت کنش اجتماعی و بعضی آن را علم شناخت ساختار اجتماعی دانسته اند»

۱۰- منظور از جامعه شناسی خرد و جامعه شناسی کلان چیست؟

جواب: «۱- جامعه شناسی خرد که کنش اجتماعی و سایر پدیده های اجتماعی خرد را بررسی و مطالعه میکند؛ ۲- جامعه شناسی کلان که ساختار اجتماعی و سایر پدیده های اجتماعی کلان را بررسی و مطالعه می کند. جامعه شناسی خرد و کلان نیازمند به هم و مکمل یکدیگرند.»

۱۱- سه رویکرد مهم در جامعه شناسی را نام ببرید.

جواب: «در جامعه شناسی بر اساس دوری و نزدیکی به علوم طبیعی، رویکردهای مختلفی شکل گرفته است. جامعه شناسی پوزیتیویستی، جامعه شناسی تفهیمی تفسیری و جامعه شناسی انتقادی سه رویکرد اصلی جامعه شناسی اند.»

۱۲- علت نزدیکی جامعه شناسان اولیه قرن نوزدهم به علوم طبیعی چه بود؟

جواب: «جامعه شناسی در آغاز شکل گیری خود در قرن نوزدهم میلادی سعی کرد به علوم طبیعی به ویژه علم فیزیک نزدیک شود. به همین دلیل اگوست کنت، بنیانگذار جامعه شناسی، ابتدا نام فیزیک اجتماعی را برای این رشته برگزید. موفقیت های بی سابقه علوم طبیعی، برخی جامعه شناسان این دوره را علاقه مند کرده بود که جامعه شناسی را هر چه بیشتر به علوم طبیعی نزدیک و شبیه نمایند.»

۱۳- جامعه شناسی پوزیتیویستی چگونه پدیده های اجتماعی را مورد بررسی قرار می دهد؟

جواب: «۱- در جامعه شناسی پوزیتیویستی، پدیده های اجتماعی مانند پدیده های طبیعی دانسته می شوند و جامعه همانند طبیعت در نظر گرفته می شود. بنابراین روش مطالعه آنها نیز یکسان دانسته می شود. ۲- در این رویکرد روش مطالعه جامعه همان روشی که در مطالعه طبیعت به کار گرفته می شود، یعنی روش حسی و تجربی است. ۳- همانطور که علوم طبیعی با شناخت نظم موجود در طبیعت، امکان پیش بینی، پیشگیری و کنترل طبیعت را برای انسانها فراهم می کند، جامعه شناسی نیز با شناخت نظم اجتماعی، به انسانها قدرت پیش بینی، پیشگیری و کنترل جامعه را می دهد.»

۱۴- روش مطالعه در جامعه شناسی پوزیتیویستی چگونه است؟ توضیح دهید.

جواب: «در این رویکرد روش مطالعه جامعه همان روشی که در مطالعه طبیعت به کار گرفته می شود، یعنی روش حسی و تجربی است.»

۱۵- ویلهلم دیلتای و ماکس وبر در مورد مطالعه جهان اجتماعی چه نظری داشتند؟ توضیح دهید.

جواب: «در قرن نوزدهم میلادی برخی متفکران اجتماعی آلمانی از جمله ویلهلم دیلتای و ماکس وبر، مدعی شدند که هر چند جهان اجتماعی همانند جهان طبیعی، نظم و قواعد خاصی دارد اما انسانها مانند موجودات طبیعی نیستند و پدیده های اجتماعی نیز با پدیده های طبیعی تفاوت دارند.»

۱۶- جامعه شناسی تفهیمی از نظر ماکس وبر چه معنایی داشت؟ توضیح دهید.

جواب: «وبر معتقد بود کنش اجتماعی معنادار است و پدیده های معنادار را نمی توان همانند پدیده های طبیعی از طریق حواس مطالعه کرد، بلکه باید معنای آنها را فهمید. این رویکرد در جامعه شناسی به جامعه شناسی تفهیمی مشهور شد.»

۱۷- از دیدگاه وبر روش معتبر تحلیل پدیده ها اجتماعی نزد جامعه شناسان چیست؟

جواب: «با اینکه وبر بر روش تفهیمی به عنوان روش ویژه در علوم اجتماعی تأکید می کرد اما همچنان علم را به علم تجربی محدود می دانست و معتقد بود، آنچه جامعه شناسان می گویند، باید با روش تجربی اثبات شود، وگرنه ارزش علمی ندارد.»

۱۸- نظر جامعه شناسان تفهیمی در مورد کنش های اجتماعی در جامعه را با ذکر یک مثال تحلیل کنید.

جواب: «بوق زدن یک کنش انسانی است. شما از ویژگی های بیرونی و قابل مشاهده بوق، مانند طول موج و فرکانس، معنای آن را نمی فهمید اما بوق ها علی رغم ظاهر یکسان، در موقعیت های مختلف، معانی متفاوتی دارند. بوق زدن می تواند به معنی سلام کردن، تشکر کردن، هشدار دادن، شادی کردن، اعتراض کردن و... باشد. شما زمانی می توانید بوق زدن دیگری را درک کنید و به آن پاسخ مناسب بدهید که معنایش را بفهمید.»

۱۹- نظر ماکس وبر را در مورد علم تجربی، روش بررسی در جامعه شناسی و داوری ارزشهای اجتماعی را ذکر کنید. جواب: «با اینکه وبر بر روش تفهیمی به عنوان روش ویژه در علوم اجتماعی تأکید می کرد. علم را به علم تجربی محدود می دانست و معتقد بود، آنچه

جامعه‌شناسان می‌گویند، باید با روش تجربی اثبات شود، وگرنه ارزش علمی ندارد. از این رو از نظر وبر جامعه‌شناس فقط می‌تواند آرمانها و ارزشهای اجتماعی را توصیف کند اما نمی‌تواند درباره این آرمانها و ارزشها داوری علمی کند، چون روش تجربی توان و ظرفیت داوری علمی ندارد.

۲۰- از نظر وبر یک جامعه‌شناس چه موقع از دایره بررسی علمی خارج می‌شود؟

جواب: «زمانی که درباره درست یا غلط بودن این عقاید و ارزشها داوری کند و به نقد یا اصلاح آنها بپردازد؛ زیرا از نظر وبر با این کار جامعه‌شناس از دایره علم خارج می‌شود یا به نام علم، کار غیر علمی می‌کند.»

۲۱- مهمترین هدف جامعه‌شناسان انتقادی چه بود؟

جواب: «مهمترین هدف جامعه‌شناسان انتقادی، نقد وضعیت موجود جامعه برای رسیدن به یک وضعیت مطلوب تر است.»

۲۲- چرا جامعه‌شناسی انتقادی دو رویکرد پوزیتیویستی و تفهیمی را محافظه کار معرفی می‌کردند؟

جواب: «زیرا آن رویکردها نمی‌توانند درباره ارزشها و هنجارهای اجتماعی داوری کنند و به شرایط موجود تن می‌دهند.»

۲۳- جامعه‌شناسی پوزیتیویستی، تفهیمی-تفسیری و انتقادی را از نظر موارد زیر با یکدیگر مقایسه کنید.

جامعه‌شناسی انتقادی	جامعه‌شناسی تفهیمی - تفسیری	جامعه‌شناسی پوزیتیویستی	نوع رویکرد مورد
کنش انسانی و نقش اراده در آن	انسان اجتماعی کنش	جامعه و پدیده‌های اجتماعی	الف - موضوع مطالعه
حس و تجربه + استدلالهای غیر حسی و غیر تجربی بر اساس فرهنگ و عرف اجتماعی	حس و تجربه با تفهیم (نگاه درونی برای دریافت معانی)	روش صرفاً حسی و تجربی	ب - روش مطالعه
شناخت پدیده‌ها، داوری ارزشی و انتقاد از وضع موجود برای رسیدن به وضعیت مطلوب	شناخت پدیده‌ها، پیش‌بینی و کنترل آنها و حفظ وضع موجود	شناخت پدیده‌ها، پیش‌بینی و کنترل آنها و حفظ وضع موجود	ج - هدف مطالعه

مای دارس

گروه آموزشی عصر

www.my-dars.ir